

Μήνυμα του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Νικόλαου Φίλη, για την επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940.

ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ!

Η 28^η Οκτωβρίου είναι εθνική επέτειος με βαρυσήμαντο φορτίο για τη νεότερη ιστορία της πατρίδας μας. Είναι πρωτίστως η ημέρα του ηρωικού «Όχι» που αντέταξε ο ελληνικός λαός στο ιταμό τελεσίγραφο του ιταλικού φασισμού. Είναι ακόμα η επέτειος που συμπυκνώνει στο σύνολό της τη στάση εθνικής ανάτασης, αγωνιστικότητας και αξιοπρέπειας με την οποία αντιμετώπισε ο ελληνικός λαός στη συνέχεια την επίθεση του γερμανικού ναζισμού και την τριπλή κατοχή της χώρας. Αποκορύφωμα αυτής της στάσης υπήρξε το έπος της Εθνικής Αντίστασης, που επιτάχυνε τις εξελίξεις και συνέβαλε αποφασιστικά στην έλευση της χαρμόσυνης ημέρας της απελευθέρωσης.

«Ποτέ ξανά», ήταν το μήνυμα που δονούσε σύσσωμη την ανθρωπότητα μετά τη λήξη του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου. Ήταν τότε ακόμα νωπές οι μνήμες από τις εκατόμβες των νεκρών, από τα εκατομμύρια των αναπήρων, από τους θαλάμους των αερίων, από την πρωτόγνωρη φρίκη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι.

«Ποτέ ξανά» στις επεκτατικές βλέψεις και τις αχαλίνωτες κερδοσκοπικές επιδιώξεις των ισχυρών του κόσμου, σε βάρος της ζωής και της ευημερίας εκατομμυρίων πολιτών.

«Ποτέ ξανά» στην παραφροσύνη του φασισμού και του ρατσισμού, που ηττήθηκε ολοσχερώς σε όλα τα πεδία της σύγκρουσης, αλλά με φοβερό τίμημα σε ανθρώπινες ζωές και ηθική κατάπτωση.

«Ποτέ ξανά» στην καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, που αποτελούν πολύτιμο καταστάλαγμα της ανθρώπινης σοφίας σε παγκόσμια κλίμακα.

Μια τέτοια μέρα προσφέρεται στη σημερινή συγκυρία ιδιαίτερα για περίσκεψη και προβληματισμό. Αξίζει να σκεφθούμε πώς αντιμετώπισαν εκείνη την εξαιρετικά δύσκολη ιστορική περίσταση οι Ελληνίδες και οι Έλληνες που τους έλαχε ο κλήρος να ζήσουν αυτά τα γεγονότα. Τι αποθέματα θάρρους, ψυχικής δύναμης, επιμονής και αυτοθυσίας χρειάστηκε να αντλήσουν για να οργανώσουν την αντίστασή τους. Πόσο χρειάστηκαν την ομοψυχία, την ενότητα

και την αλληλεγγύη, για να ορθώσουν το ανάστημά τους στα στρατεύματα της κατοχής και στους ελάχιστους ντόπιους συνεργάτες τους.

Το αντάρτικο, ο παράνομος τύπος και οι οργανώσεις αντίστασης και αλληλεγγύης έγιναν η καρδιά μιας Ελλάδας που αγωνίστηκε για τις αξίες της ισότητας, της ελευθερίας και της αδελφοσύνης, μιας Ελλάδας που σφράγισε με αγωνιστικότητα, με αίμα και με στοχασμό όχι μόνο τον πανευρωπαϊκό και οικουμενικό αγώνα των λαών εναντίον του ναζισμού αλλά και τις μεταπολεμικές -κι ανολοκλήρωτες ακόμη- αξιώσεις για ειρήνη, δικαιοσύνη, δημοκρατία και κοινωνική αλληλεγγύη.

Αν θέλουμε να τιμήσουμε το αίμα που έχυσαν οι στρατιώτες μας στο ελληνοϊταλικό και ελληνογερμανικό μέτωπο και αργότερα οι αντάρτες και οι αντάρτισσες στα ελληνικά βουνά και οι νέοι και οι νέες της αντίστασης στα σκοπευτήρια που έστηναν οι Ναζί σε πόλεις και χωριά, αν θέλουμε να τιμήσουμε την αυταπάρνηση όσων διακινδύνευσαν τη ζωή τους κρύβοντας διωκόμενους Εβραίους, αν εμπνεόμαστε από τα ιδανικά αυτών των προγόνων μας, τότε οφείλουμε να αντιστεκόμαστε στον νεοναζιστικό λόγο που ακούγεται όλο και συχνότερα σήμερα σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Γιατί δεν υπάρχει πλέον η δικαιολογία της άγνοιας. Ο λόγος του ακραίου εθνικισμού, του μίσους και του ρατσισμού έχει πλέον αποδειχθεί ιστορικά ότι οδηγεί στον χαμό, ότι σέρνει το ανθρώπινο γένος σε βαρβαρότητα αδιανόητη. Η ιστορία δεν πρέπει να επαναληφθεί. Έχουμε λοιπόν χρέος να φράξουμε αυτόν τον ολισθηρό δρόμο, για να μην πάνε χαμένες οι αμέτρητες θυσίες, για να τιμηθούν τα αμέτρητα θύματα.